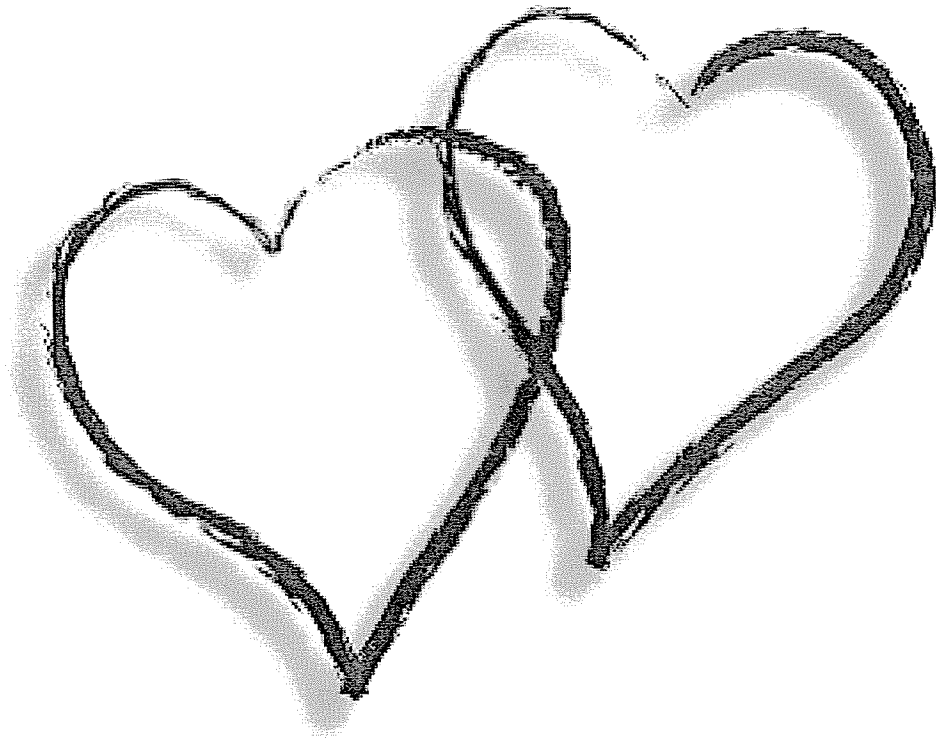

**YOU CAN'T BE
TU HAPPY
ON TU B'AV**

**Rabbi Efrem Goldberg
Boca Raton Synagogue
reg@brsonline.org**

The Mishnah concludes with a discussion of festive days:

לא היו ימים טובים לישראל בחמשה עשר באב וכיום – אמר רבן שמעון בן גמליאל שבקונו בנות ירושלים יוצאות בכלי – **Rabban Shimon ben Gamliel said: Israel had no days as festive as the Fifteenth of Av and Yom Kippur**, when the maidens of Jerusalem would go out dressed in white garments that were borrowed, – **so as not to embarrass one who had none.**^[16] All the garments worn on these occasions required immersion in a mikveh.^[17] – **The**

And what would they say? – **ומה היו אומרות** – **And what would they say?** – **ומה אתה בוחר לך** – **Young man, raise your eyes** – **and see what you choose for yourself.** – **אל תתן עיניך בבני** – **Do not pay attention to beauty,** – **אל תתן עיניך בבני** – **pay attention to family.** – **אשה יראת ה' היא תתהלל** – **a woman who fears HASHEM she should be praised.**^[19] – **ואומר:** – **And the next verse says: Give her the fruits of her hands, and let her be praised in the cities with her deeds.**^[20]

Rabban Shimon ben Gamliel expounds a related verse:

– **Go forth and gaze, O daughters of Zion, upon King Solomon** – **adorned with the crown his mother made him on the day of his wedding and on the day of his heart's joy.** Rabban Shimon ben Gamliel expounds this verse as an allegory, in which “King Solomon” is taken as an allusion to God^[22] and “his mother” as a reference to Israel.^[23] – **ביום חתונתו** – **The phrase, on the day of His wedding, is a reference to the day of the giving of the Torah.**^[24] – **וביום שמחת לבו** – **The phrase, and on the day of His heart's joy, is a reference to the building of the Holy Temple**^[25] – **may it be built speedily in our days!**

GEMARA ② מ' א' (ו')

Our Mishnah stated:

– **RABBAN SHIMON BEN GAMLIEL SAID: ISRAEL HAD NO DAYS AS FESTIVE AS THE FIFTEENTH OF AV AND YOM KIPPUR.**

The Gemara asks:

– **Now, it is understandable that Yom Kippur is considered an especially festive day, משום דאית ביה** – **since it is a day of forgiveness and pardon, יום סליחה ומחילה** – **and also because it was the day on which the Second Tablets of the Ten Commandments were given.**^[11] – **אלא ט"ו באב מאי היא** – **However, what is the significance of the fifteenth of Av, that it should be observed as a festive day?**

The Gemara answers:

– **Rav Yehudah said in the name of Shmuel:** – **This was the day that the tribes were permitted to intermarry.**^[12]

The Gemara asks:

– **What verse was interpreted to derive that the tribes may henceforth intermarry?**

The Gemara answers:

– **The Torah states: This is the law that HASHEM commanded to the daughters of Tzelaphchad.**^[13] The Gemara interprets: **דבר זה לא יקרא נוקח** – **This law, which regulates the marriages of women who have inherited property, applies only to this generation.**^[14]

The Gemara offers another explanation for the festive nature of the fifteenth of Av:^[15]

– **Rav Yosef said in the name of Rav Nachman:** – **The fifteenth of Av was the day that the tribe of Benjamin was permitted to marry into the congregation of Israel, שנאמר** – **as it says: ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא יתן בתו לבגומן** – **And each Israelite swore in Mitzpah, saying: No man from among us shall give his daughter to Benjamin for a wife.**^[16]

The Gemara asks:

– **What verse was interpreted as implying permission for subsequent generations to offer their children in marriage to members of the tribe of Benjamin?**

The Gemara answers:

– **Rav said:** – **ממנו** – **The oath takers had said specifically, From among us, implying: ולא מבנינו** – **but not from among our children.**^[17]

The Gemara offers a third explanation:

– **Rabbah bar bar Chana (said) in the name of Rav Yochanan:** – **יום שקלו בו מתי מדבר** – **The fifteenth of Av was the day on which those destined to die in the wilderness finished dying.**^[18] – **דאמר מר** – **For Mar said: עד שלא קלו מתי מדבר** – **So long as those destined to die in the wilderness were not finished dying, לא היה דבור עם משה** – **there was no Divine communication with Moses.**^[19]

– **For it is stated:**^[20] – **And it was when all the men of war ceased dying ... HASHEM spoke to me ...** – **אלי היה** – **Only then was the Divine communication restored to me.**^[21]

A fourth explanation for the day's festive nature is offered:

– **The fifteenth of Av is the day that Hoshea ben Elah**^[22] – **removed the sentries שהושיב ורבעם בן נבט על הדרכים** – **that Yaravam ben Nevat**^[23] – **had stationed on the roads leading to Jerusalem שלא יעלו ישראל לרגל** – **to prevent Jews from ascending to the Holy Temple on the pilgrimage festivals.** – **ואמר** – **And at that time [Hoshea ben Elah] said:**

על יום ולסוּכָה אחר שביד לא היו יום לישראל כו' וכחמשה עשר באב. ועיין מ"ש לעיל
 בערך ד"ה יום שהותרו שבעים כו' וחנן כוונתי: יום שביטל בושע בן אלה פרוסלות
 כו'. אין קושיא מדאמר בשלמי מ"ק דאביה בן ירבעם בעל פרוסלות שהוסיב אביו על
 הכרבים שלא יעלו ישראל לרגל. דאפ"ר אחרי מוהו מור ירבעם והעמידם (י"ט) אבל קשה
 דמאי שמה איכא בזה שביטל בושע כו' דהא מחוץ זה נעשו ישראל בגלו כדא"י ביש
 נוחלין ובפתיחתא דאיכה רבתי ויש ליישב (מהרש"א ס"ק י"ט נוחלין): תרגמו ביניהם הטוב
 והמטיב. כתב הל"מ נראה שתקנו הטוב והמטיב שלא תאמר כיון שלא הסריחו. אין כאן
 לורך קבורה שהרי גם בלא קבורה לא יתבאר. אבל באמת הקבורה אינו טרף הגוף לבד רק
 ג"כ לורך הנפש כי כל זמן שלא ישוב העפר אל הארץ לא חשב הדוח אל אלהים כמ"ש
 בקהלת וישוב העפר וגו' והדוח חשב וגו' ע"כ. אך עדיין לורך תיקון מה שתיקנו לשון
 הטוב על שלא הסריחו ענין הגוף ולשון המטיב שיתנו לקבורה לורך הנפש. אך יבואר ע"כ
 מ"ש עקידה בס' ואחמנן שמנינו בחורבתנו הקדושה שבפנים נפש אחד מישראל נעגמו כולם.
 ולהיפך בהשגחת נפש אחד בשלימות השלם להכליף נשמתו כולם. והמקובלים המחיקו זה
 היות אין ענין הנפשות לענין הגופים והגופים פרודות זה מזה ועובת ורעות הגופים כל
 אחד לעצמו נגידים נערו ושמתו והגאמו. אבל הנפשות אחדים שרבו אחד חלק אלוס
 ממעל וגלל בן בפנים אחד מרגישים כולם. ובשלימות אחד כולם יתקנו וידוע הספרים בין
 הטוב ובין המטיב שדרשו חז"ל בכרית הטוב לדדיה והמטיב לדדיה ולאחריה. וזהו שתקנו
 חז"ל הטוב שלא הסריחו כיינו כניני הגוף זה רק טוב למת שלא יתחזה. ותקנו המטיב
 שיתנו לקבורה והיינו עניני לורך הנפש כאשר הוכח לעיל והדוח חשב אל אלהים. וזהו
 עובת כלליה לכלל ישראל. כי בעובת הנפשות כולם אחדים ונאמרים ונאמרים שביד לשון המטיב
 עובת (מתן הבכרות):

ANAF JOSEF ③
 תולדות יוסף (א' י"ד י"ג)

עובת (מתן הבכרות) כנסת המה שחשב לתחנתה אשר היא חלית השלימות הנפשות כלל ישראל. שנקובת נפש אחד טובה לכל הנפשות עד עולם (מתן הבכרות):
אמר רב יוסף תקנניה אימיה. יראה לטי שעתה בעת ללמוד בלינה והלמוד השייך ללינה הוא תורה שבעל פה. ודרשו חז"ל שבע בני מואב אביך זו תורה שכתב. יואל חטוש תורה
 אמר זו תורה שבעל פה ואם אינו לומד תורה אז הוא גורמת שיקבר. וזהו תקנניה אימיה היא תורה שבעל פה. עוד נראה כי דרש חז"ל עוד אל חטוש תורת אמר זו כנסת
 ישראל וידוע כי כנסת ישראל היא מדת דין השולט בלינה והיא השכינה אשר תורה שבע"פ נמשכת ממנה כידוע לחכמי אמת. נאמא אם הוא לומד בלינה אזי המדה בהיא משפעת עליו
 טובה וברכה כדאיתא במסכת תמיד הלומד תורה בלינה שכינה כנגדו ע"ש. ולהיפך הוא להיפך ודו"ק: ת"ר ארבע משפחות כו'. נגמרא בכי אי' תיר יפיסות שבהן מס כיו
 לומדות מט עיניכם ליוס שאין האשה אלא ליוס. מיתחבת שבהן מה סיו' אומרות מט עיניכם למשפחה לטי שאין האשה אלא לנשים. מכושרות שבהן מס כיו' לאמרות קחו מקחכם
 לט

SHULCHAN ARUCH ④ מילין רבון (ס' תקצ"ד)

תקעג שבטלה מגלת תענית, ובו סעיף אחד:

א א"הלקתא, בטלה (א) מגלת תענית, וכל הימים הפתויבים בה (ב) מתר להתענות בהם, וכל-שפון
 לפניהם ולאחריהם, (ג) חוץ ממנפה ופורים שאסור להתענות בהם בעצמם, (ד) אכל לפניהם
 ולאחריהם מתר, יוכן שבתות (ה) וימים טובים וראשי חודשים מתרים לפניהם ולאחריהם: הגה מי שיש
 לו נשואין (ו) בחנפה אין לו להתענות, אכל אם יש לו נשואין (ז) (ח) ביום הפתו (ט) אפלו
 (צ) בראש-חודש ניסן מפני שהוא אחד מן הימים שמתענים בהם, כדלקמן סוף סימן תקפ (הגהות מנהגים וליקוטי מהר"ש):

⑤ י"ז (פ' תולדות יוסף)

ו ינהגו שלא לפל על פניהם (ל) בט"ו (י"ז) באב ולא (י"ח) (לא) בט"ו בשבט ולא בראש-חודש,
 ולא במנחה (לב) שלפניו, ולא בחנפה, ויש אומרים גם במנחה שלפניו (וכן נוהגין). (לג) בפורים
 אין נופלין על פניהם, (בל"ג בעמר אין נופלין, (לד) בערב-יום-כפור אין נופלין וכן בערב-ראש-השנה
 אפלו שחרית, מנהגים):

MISHNA BERURA ⑥ מנהגי בכו"ה

(ז) בניסן מתענה. דמה שנהירין שלא להתענות בניסן אינו אלא מנהג
 [ב"ח]. ולפי זה הוא הדין ל"ג בעמר, והימים שמראש-חודש ניסן עד
 שבעות, והימים שבין יום-הכפורים לסוכות; אכל באסר-חג ובט"ו באב
 ובט"ו בשבט אינו מתענה פיין שהזכר במקרא [מ"א]. ויש מקלין
 (ח) בכל הימים שאין אומרים בהם תחנון:

צדיק

ט"ו באב

פרי

בחי המרבות המושבעים כאמיל במחשבים הוסיבי זה תלמוד בבלי ועל פי העם ההולכים בחשך אלו בעלי תלמוד שהוא כדי להאיר על החשכות של היל"ר המחשך פני הבריות. וכאמרם ז"ל (בנדרים ה"ג) ע"פ כי ברב חכמה רב כעם על מושבעים שדייקא ע"י רוב כעם של היל"ר שחכמה בלבד של אדם נלרך להרוב חכמה שהוא ענין המרבות חכמת הושבעים ולכן דייקא לאחר המורבן נתרבה חכמת הושבעים ע"י המנאים ואמוראים. וכדאיחא בם היכלות י"ז לשונות של שבת המורה זיווה והדרה וכו' שהי נמרצה דייקא לאחר מורבן בית ראשון כדי להאיר חשכות הלילה של רוב כעם. וע"י נוכח דייקא לחכמים השלימות של בנין בהמ"ק ב"ב וכדאי ע"פ כי ישו בגוים בזכות המשניות יגאלו שהוא מושבעים וכדאי בתנא' (נת) ע"פ העם ההולכים בחושך ראו אור גדול אלו בעלי התלמוד שהקב"ה עמיד להאיר עיניהם לעמיד לבא. וזהו שרמזו ז"ל בט"ו באב מאן דמוסיף יוסיף שיחוספו לו חיי עולם עד שמחה ע"י לבנין בהמ"ק ב"ב שהי' ציוס זה כדברנו ה"ל. וממילא יש סמך ג"כ למשחה ושמחה ציוס הזה שנקרא יוס שמחה לבו כי אין שמחה אלא בין כמו שגאי ויין ישמח לבב אנוש. והוא ענין שמחה המרבות מושבעים בלבד כמו שגאי פקודי ה' ישרים משמחי לב המרמח על בחי מושבעים שהמה יישרים הפקמיות שבלב שגא ע"י רוב כעם ומה נולד השמחה בלב. וכמו שגאי אור זרוע לדיק שהוא בחי אור של הושבעים הגורם בלב לדיק וע"י ולישרי לב שמחה שמישר העקמיות שבלב ומה נולד השמחה:

והנה איחא בגמ' ו' טעמים על יו"ט של ט"ו באב ומכל הטעמים אין בהם טעם מספיק שפבור זה יהי נקבע בתמידות ליו"ט כשאר הימים טובים שהארת הגם הראשון שהי להכלל ישראל באותו זמן נשפט הארה מקדושה זו גם בהווה להכלל ישראל כמו מאז. משאי"ב בטעמים של ט"ו באב שנזכרו בגמ' שהי רק בפרט ענין של אותו הדור בלבד. כמו הטעם שהומרו השבטים לבוא זה בזה ושהותר שבת בנימין לבוא בקהל וכן כולם. אי"ב מהו פנינו להיות עבד זה יו"ט גם היום לכלל ישראל. אמנם ע"פ דברנו הג"ל יוצן שביום הזה מתנוץ המיקון של הפגמים מה שפ"י נחרב הבית וע"י האיקון של הפגמים נזכה לבנין בהמ"ק שיבנה ב"ב באותו יום. והנה ידוע שטיקא רוב כעם של היל"ר הוא בהג' דברים הקנאה וההאזה והכבוד שמו"לאין את האדם מן העולם. והמיקון שלהם הוא כשנתברר הטוב באותו ענין בטלמו. יש לרמוז זס ג"כ בגמ' (גיטין ג"ה:) בענין המורבן אקמלא וכו'

מלך המקבל כחומר מו"ל (נדריס כ"ב) אלמלא לא חסאו ישראל לא ניתן להם אלא הי חומשי תורה וס' יהושע בלבד כמו שגאי כי ברוב חכמה רב כעם היינו שדייקא ע"י רוב כעם נלרך לחיקונו הרוב חכמה שהוא המרבות מושבעים וגזירות החכמים שעושים החכמים מעלתם ונקרא ג"כ תורה כמו מושב"כ. ולזה יתכנה הטיקא לקרות יוס מחוננו שזהו עיקר מיתון של הציווג כמו שנתב' בגוסח בהכתובה וישלפו בנכסיהון שזה ב"ב היינו שהי שליטה להמקבל לפשות הושבעים שהוא מלידו כחורה שבכח שהוא תורה מן השמים מלך המשפיע. וזה נגמר דייקא ביוהכ"פ שניתנו בו לוחות אחרונות ונקרא זאת יוס מחוננו בחי אירוסין כ"ל. וציוס שמחה לבו זה בנין בהמ"ק שיבנה ב"ב שזה יהי חכמית שלימות היחוד בקה"ק ע"י הכרובים שפניהם איש אל אחיו ונקרא חדר המפות וכאמרם ז"ל מפני שהוא לפריין ורביין של ישראל:

ג) להבין ענין הו"ט של ט"ו באב לעשות בו סעודה של משחה ושמחה מאיזה טעם

הוא סעודה מלוה. ואם ע"פ הפסיקא שניין בהמ"ק דלעמיד י"ה במול אר"י זה אב ואמרנו (במח' הקודם) שהמכוון על ט"ו באב מ"מ אין בזה טעם מספיק לפשות בו יו"ט עתה על מה שהי' בו בנין בהמ"ק לעמיד. כי כל המועדים וימים טובים נהנו לשמחה וי"ט הוא על שם המאורע בו ביום מכבר ע"י נשאר רושם והשראה הקדושה באותו זמן גם לעולם ושייך לפשות בו יו"ט ומשחה ושמחה אבל לא על מה שהי' לעתיד. וי"ל ברמז ע"פ הגמ' (סוף חטנית) על ט"ו באב מאן ואילך מאן דמוסיף יוסיף ופירש"י ז"ל דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה יוסיף חיים על חייו. וענין הוכחה זו הוא טיקא המכוון על המרבות מושבעים שהוא דייקא נמרצה אחר המורבן במשכות הגדול. וע"י נוכח לאור גדול של בנין בהמ"ק ב"ב דאי' בתנא' (פ' נת) ע"פ העם ההולכים בחושך ראו אור גדול. דהגם אמרו מו"ל (סנהד' ל"ט:) ע"פ כי אדם לעמל יולד לעמל תורה נכרא שכל חכמית בריאה האדם בעוה"ז הוא כדי לפשות מלאכתו ועבודתו בעמל תורה ועבודת הש"ת. ובשפת הבריאה שהי כמו שגאי והאלהים עשה את האדם ישר היה רק המכוון מהאדם בעמל מושב"כ שהוא בחי אור יוס שהוא גלוי ומפורש לכל. וכמו שגאי תורת השמש וגר ילא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב. שטיקא זמן פעולת ועבודת האדם בתורתו הוא ציוס דייקא המרמח לחושב"כ וכמו שגאי ופי לנו הלילה למשמר והיום למלאכה למלאכת הקודש. אמנם ע"י הקלקול נלרך דייקא להוסיף בעסק המורה גם במשכות הלילה והוא

פרי ט"ו באב צדיק כג 45

ובד קמלא חרוב ירושלים אחרנגולא והרנגולא חרוב
 טור מלכא אבקא דריספיק חרוב ביתר שהמה נגד
 הג' פנמים של קנאה תאוה וכבוד . ונגד זה רמזו
 גיכ בגמ' ג' טעמים על יומ' של ט"ו באב מפני
 שמחנותן בו ביום התיקון על ג' הפנמים הנ"ל. וענין
 קמלא ובר קמלא הוא הפנס של קנאה ושנאה חס
 שהי בהם. ונגד זה רמזו ז"ל הטעם של ט"ו באב
 יום שהותרו השבטים לצוא זה בזה שהוא התיקון של
 קנאה כי גם בלוחו הדור שנאסרו ע"י טענת בני
 יוסף שלא יסוב נחלה ממטה למטה ה' נראה על
 הגוון כערין קנאה כי מה איכפת להם שיחטרו נחלת
 השבטים . אמנם מפני שפנימיות כוונתם ה' לש"ס
 חזר חובת הארץ . כי כל דבר הוא בטולם כנה נפש
 וכמו ש"ס פרטי במינה קדושה בנפש בכל שבט בפ"ע
 כענין ראובן בקדושת הרא"י ושמוען בקדושת שמיעה
 כמורכ לעומת זה יש בחי' פרטיות במדעי השנה וכמו"כ
 גם בטולם בקדושת ארץ ישראל יש החלקות בחי'
 הגבולין לפי ערך בחי' השבטים כאמרו ז"ל שהגורל
 ה' לוח אש שבט פלוני טולם גבול תחום פלוני טולה
 עמו . כי כל גבול יש לו שיכות בחי' קדושתו דייקא
 ללוחו השבט . וגם אש לפעמים יארע שיסוב קדושת
 גבול שבט אחד לכבט אחר ע"י מכירה גיכ אינו
 למימות רק עד היובל כמו שגא' ושבתם אש אל
 אחוזתו ואיש אל משפחתו. וזה ה' טענת בני יוסף
 ואש יהי היובל ונוכפה נחלתן על נחלת המטה וגו' .
 לכן הסכים להם הקב"ה בהוראת שעה מפני שהי'
 פנימיות כונתם לש"ס הנם שהי' נראה כעין קנאה.
 אבל לדורות מלאו בלוחו יום דרש מפסוק זה הדבר
 שלא יהי נוהג אלא בלוחו הדור בלבד אבל בשאר
 הדורות יוכלו השבטים להתערב זב"ז. וזה התנוולות
 תיקון הפנס של קנאה שנפשה ביום זה ע"י שהותרו
 השבטים לצוא זה בזה. ואחרנגולא ותרנגולא חרוב
 טור מלכא היא בחי' פנס של התאוה (כמו שגא' לפיל
 חות א') ונגד זה הוא התיקון של לחו יום שהותרו
 שבט בנימין לצוא בקהל כידוע שהי' ע"י פנס התאוה
 שהי' נפנס בזה כל השבט ע"י פלגש בצבטה שהחזיקו
 ידי עוברי עבירה וע"י נשבעו כלל ישראל שלא יתנו
 לבנימין אשה שלדעתם נפנס כל השבט לעולם. ואחר
 זה מלאו להם תיקון ביום ע"י באב שחותרים לצוא
 בקהל כי גמירא דלא ללה שבטא והוא התיקון של
 תאוה. ואשקא דריספיק חרוב ביתר הוא בחי' פנס
 של כבוד והתנשאות שהי' בביתר לכן ה' נוסעים ארזים
 ע"ש כארז בלבנון ישנה. ועיקר התנשאות שהי' בהם
 ע"י שהי' בהם התרבות של ד"ת ועבור זה ה' סבור
 רע"ק של בן כוזבא שהוא משיח וא"י בהרמב"ם ז"ל

שרע"ק ה' נושא כליו של בן כוזבא כי רע"ק ה' שורש
 חושבע"פ כאמרו ז"ל כולו התנשאות אליבא דרע"ק
 וגם ה' בחגהו (חקת) ע"פ וכל יקר ראחה עינו זה
 רע"ק ומצוריו דברים שלא נגלו למשה נגלה לרע"ק
 ומצוריו. ומתחם שהי' בביתר בדורו של רע"ק התרבות
 חכמת חושבע"פ ה' סבור שבזכותם יהי' משיח כא'
 ז"ל ע"פ כי יהנו בגוים וגו' שבזכות משניות שהי' אז
 עיקר חושבע"פ יהי' הגאולה. וגם אמרו ז"ל (קפ"ד
 פ' י"א) הורה של פוה"ז הכל הוא נגד תורתו של
 משיח. וע"ז דרשו ז"ל על ביתר גדת בחרי אף כל
 קרן ישראל כי קרן ישראל הוא ההתנשאות שיש להם
 ע"י התורה כמו שגא' קרנו חרום בכבוד ואין כבוד
 אלא תורה כמ"ש כבוד חכמים יחלו כמ"ש בחולין.
 וע"י הפנס של התנשאות שלהם נענשו כמו שאמרו
 ז"ל מה מים מניחין מקום גבוה והולכים למקום נמוך
 כך אין ד"ת מחיימין אלא בחי' שדעתו שפילה עליו
 ולכן נענשו במדה כנגד מדה שלא נתנו לקבורה שהוא
 תכלית הביון היפך של הכבוד. ובט"ו באב שנתנו לקבור
 ה' התיקון שלהם ולכן תקנו אז ברכת הטוב והמטיב
 כי אין טוב אלא חורה כמו שגא' כי לקח טוב וגו'
 והמטיב לאחריתו הוא השפעת החורה להמקבלי חה
 ה' עיקר תיקונם כר"ל (ונת' באריכות לפיל חות א'):

והנה שלשה פנמים הנ"ל של קנאה תאוה וכבוד
 הם השורש של הג' מצרות החמורות ע"ז
 ג"ע ושפיכות דמים כי ע"י הקנאה באים לידי רציחה
 ושפי"ד ותאוה לידי עריות וכבוד מביא לידי ע"ז . כי
 ע"י התנשאות שבאדם רוצה למשול על הכל להיות
 מלך ואחר זה לעשות עצמו אלוה כמו שגא' אעלה
 על במתי עב אדמה לעליון וכאמרו ז"ל כל המתנאה
 כאלו עובד ע"ז. ויש עוד ב' טעמים בגמ' על ט"ו
 באב יום שכלו בו מתי מדבר יום שביטל בו הושע
 בן אלה פרוסדאות של ירבעם שלא יעלו לרגל. ושני
 אלה המה תיקון על פנס עון החמור של לשון הרע
 שהוא שקול נגד ג' מצרות הנ"ל ועיקר החורבן נמשך
 מזה . כי מתי מדבר נגזר ע"י עון לה"ר של מרגלים
 שקבצו בכ"י לדורות על חורבן בהמ"ק בחי' ונגזר
 אז לזרוחם בארצות . וביום שכלו מתי מדבר בט"ו
 באב נעשה תיקון על לה"ר שקבצו בכ"י לדורות. והתקן
 של ירבעם שנחלק מלכות בית דוד נמשך גיכ ע"י
 לה"ר שקיבל דוד ואמר אחי וליבא תחלקו את העדה
 וכמו שא' דאלמלא קיבל דוד לה"ר לא וכו' ולא גלינו
 מארצנו . ואחוז יום שמתבטל מעשה ירבעם של
 הפרוסדאות נעשה תיקון על הפנס הוס של לה"ר.
 וטעם האחרון בגמ' שבו ביום פסקו לדרות פלים
למסרם

צדיק

ט"ו באב

פרי

במשנה מהיים וזיוס שמחת לבו זה בנין בהמ"ק ולכאורה אין לו שום שייכות לכאן גם לפי פ"י הרע"ב שחזור ג"כ על יוהכ"פ שה"י בו חנוכה בהמ"ק מהלבון של המשנה זה בנין בהמ"ק משמע מזה גוף הבנין ולא החנוכה. והנה בפי' נאמר (שופטים כ"א) הנה חג ה' בשילו מימים ימימה וגו' והנה אם ילאו בנות שילו לחול במחולות וגו'. ומה שם הרד"ק א"זה חג ה' משנה לשנה שילאו לחול במחולות ואמר שאפשר שה"י ביוהכ"פ שה"י בנות ישראל יולאות וחולות בכרמים וגם ע"ז יפלא למה ה"י המחולות רק בשילו וזכרונות ולא בשאר מקומות. והנראה בכל זה דהנה ידוע מא' חז"ל פ"פ זה בטערה שטערה לו אמו זו כנס"י ולא זו מחבבה עד שקראה אמו. היינו בעת שמופיע בנכס"י הבינה בפנימיות הלב והוא בחי' אמה עלאה כידוע והוא ענין הארה המוחין בנקודה פנימיות שבלב ע"י הארת הדעת המחבר המוח והלב בחי' חו"ב ובידוע שהדעת הוא פנימיות של הכתר שהוא האור המקיף למעלה מן המוחין כעטרה שעל הראש והיינו בחי' העטרה שטערה לו אמו דייקא. אמנם יש בזה בני בחי' אחת הוא מה שזוכין להופעת הדעת בנפשות ישראל מלד הארת אהערותא דלפילא וזהו הפי' של ביום חמונמו זה מתן תורה שאז ה"י נשפע הדעת בכנס"י מלד אהערותא ופי' זה בחי' ע"י משרפה שהוא היה כללות הדעת של דוד המדבר הנקראים דוד דעה ופי' נשפע בהם הדעת ע"י מ"ת שה"י או חרות על הלומות שנחמק הדעת והכרת הארת אלהות בלות לבס. וזה נקרא יום חמונמו היינו שהש"י בחי' בנו להיות לו לעם סגולה וקדשנו בחורמו ומי' עולם נטע בחוכמו כענין קידושי החתן להכלה. ויש עוד בחי' אחת והוא נקראת ביום שמחת לבו וזה בנין בהמ"ק היינו כאשר זוכים נפשות ישראל להתעורר מעלמם בחי' הדעת והכרת השגחתו ית' בפנימיות נקודת לבס זה נקרא בנין בהמ"ק בעלמם כאמרם ז"ל יודע ה' בללאל ללרף האותיות שנבראו בהם שמים וארץ שנא' וימלא איתו רוח אלהים בחכמה ובחכונה וברע"מ ובכל מלאכה. ופי' אמרו ז"ל כל מי שיש בו דעה כאלו נכנה בהמ"ק בימיו מפני שבחי' הדעת הוא בעלמם הבנין בהמ"ק. וזה דייקא נקרא ביום שמחת לבו שכביכול הש"י מקבל השמחה מנפשות ישראל בעת שבה התעוררות הדעת מלידס. וגם בכל פרט נפש ביחוד בההטלמו בנפשו לדעת את ה' וכאמרם ז"ל שהקב"ה שש ושמח ככלה חדשה בבוא אליו נפש

צדיק :
והנה זהו הענין שא' בנמי יום שהותרו השנטיס לבא זה בזה. פי' הליווי לא תסוב נחלה ממנה למטה

למעטרה. והנה כל הטעמים הקודמים הם היו תיקונים על הקילקולים לבטל הפגמים שנפשו. והטעם הזה מרמז על הוספת המלכות הקדושה בנפש מיום הזה. כי ענין הבאת עלים למזבח ה"י בבית שני שחברו הגוים העמים שבארץ ישראל ולא ה"י מזוי מה לבטל על המזבח ותיקנו להתנדב עלים להלביב את אש הקדושה על המזבח. וביום ט"ו באב פסקו מלכרות עלים כי יש די באש הקדושה הנשפע באותו יום על כל השנה. והאש של הקדושה הוא ע"י אומות י"ה של א"ש ואכה בזכו ובבינה ביניהם ונטפה ע"ז ב' פעמים אש של גבוה לכלות האש של ה"ה"ר של תורה הנקרא אש כמו בא' (קידושין פ"א) נורא כי עמרם ומזי דאנת נורא. והאש של י"ה"ר של כבוד וע"ז כמ"ש (יומא ס"ט) נפק אהא כי גוריא דנורא מבית קה"ק. ואמר עוד שם בנמי וקרו ל"י יום תבר מגל הוא מרמז ג"כ שפי' חרב הגבורה של הקדושה שנאמר בגבריאל ומרבו שלופה בידו וא' בסנהדרין ל"ה ב' אחר לו הקב"ה לגבריאל מנגל נטושה ע"ש. ע"ז נשבר המגל חרב גבורה של ה"ה"ר הוא ה"ה"ר של הקאה ורלימה שהוא קליפת עשו שנא' בו ועל מרבך פחי וכל ה' אבות הם רק בקדושה :

ידן במשנה (בוף טענית) לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכפורים שבהן בטמ ירושלים יולאות וכו' וחולות בכרמים וכו' וכן הוא אומר לאינה וראינה בטמ ליון במלך שלמה כעטרה שטערה לו אמו ביום חמונמו וביום שמחת לבו ביום חמונמו זה מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו. ובנמי בשלמא יוהכ"פ משום דאית ב"י סליחה ומחילה יום נשטנו בו לוחות אחרונות אלא ט"ו באב מאי הוא ארי' אמר שמואל יום שהותרו השנטיס לבוא זה בזה וא' בסוס' (שם) פי' דהיינו י"ט וכונת המוס' דבנמי הקב"ה ב' קושיות על ט"ו באב בשלמא יוהכ"פ הוא י"ט משום דאית ב"י סליחה ומחילה ונטפה ע"ז שנמנו בו לוחות אחרונות אבל ט"ו באב מאי הוא מפני מה הוא י"ט וגם שיהי' עוד גדול משאר י"ט. ע"ז פי' ר"י אמר שמואל יום שהותרו השנטיס לבוא זה בזה ובזה יתרוץ קושיא הא' וזה שא' בסוס' פי' דהיינו י"ט. ונשאר עוד קו' הב' מאי מעלותי' משאר הי"ט ע"ז א' בנמי הטעם הב' יום שהותר שבת בנימין לבוא בקהל. והוכחה המוס' מלשון הגמ' בטעם הב' אחר ר' יוסף א"ר נחמן שאם הוא תירוח אחר על קושיא הא' ה"ל לומר ר' יוסף א"ר נחמן כדרך כונת הש"ס וכמו שאר המימרות בנמי שם. מזה משמע שהטעם הזה הוא לסרך קושיא הב' ה"ל. והנה